

To: [redacted] @rivm.nl; [redacted] @rivm.nl; [redacted] @rivm.nl;
Cc: [redacted] @rivm.nl; [redacted] @rivm.nl; [redacted] @rivm.nl;
From: [redacted] @rivm.nl
Sent: Wed 3/10/2021 8:01:25 AM
Subject: RE: Vraag VWS over duiding vaccinatiebereidheid vragenlijst en dashboard
Received: Wed 3/10/2021 8:01:26 AM

Ik zou het woord braver hoe dan ook vermijden, daar is geen bewijs voor en het is geen wetenschappelijke term voor onderzoeksdeelnemers. *

Met hartelijke groet,

[redacted]

[redacted]

RIVM Centrum Gezondheid en Maatschappij | Corona Gedragsunit – wetenschappelijke basis
 Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven / Postbus 1 ([redacted]) | 3720 BA Bilthoven

T +31 [redacted] M +31 [redacted] E [redacted] @rivm.nl | Tw @ [redacted]

[RIVM De zorg voor morgen begint vandaag](#)

From: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Sent: dinsdag 9 maart 2021 16:48
To: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Cc: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Subject: Re: Vraag VWS over duiding vaccinatiebereidheid vragenlijst en dashboard

Hoi allen,

Dank voor het meedenken en jullie input. Zojuist met [redacted] overlegd en zo te zien hebben we genoeg input om de vraag te beantwoorden.

Ik zal het telefonisch terugkoppelen.

Kern van het antwoord: We zien wat schommelingen, maar we kunnen nu nog niet spreken van een dalende trend. (Wat de Jonge heeft gezegd is niet incorrect want er is een nu een lichte daling te zien). Hogere vaccinatiebereidheid onder jongere doelgroep 16-24 jaar kan mogelijk verklaard worden door de verschillende samples, waarbij mensen die herhaaldelijk meedoen met de vragenlijststudie wellicht wat braver en meer bereid zijn te vaccineren dan de wisselende groep mensen die meedoet met het trendonderzoek.

Groet,

5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: Re: Vraag VWS over duiding vaccinatiebereidheid vragenlijst en dashboard

Hoi 5.1.2e

Misschien nog even goed om iets meer achtergrond te hebben. Het communicatie-team dat zich met de vaccinatiecampagne bezighoudt viel het op dat de Jonge die uitspraak deed. En zij vroegen zich af of de uitspraak van de Jonge wel klopt (want vragenlijst en trendonderzoek laten iets anders zien) en of ze hier iets mee moeten, want moeten ze nu uitgaan van een vaccinatiebereidheid die lager wordt onder de jongere leeftijdsgroep van 16-24 jaar, en hier evt. de campagne op aanpassen of is er geen reden tot zorgen omdat we juist een stijgende lijn zien? In ieder geval bedankt voor je reactie en ik wacht de reactie van 5.1.2e en het kernteam graag af!

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e

Sent: Tuesday, 9 March 2021 13:54:25

To: 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e

Cc: 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e ; 5.1.2e 5.1.2e

Subject: RE: Vraag VWS over duiding vaccinatiebereidheid vragenlijst en dashboard

Hoi 5.1.2e

Net 5.1.2e gesproken. Bij deze kernteam in de mailwisseling gezien de politieke lading die er nu weer aan gegeven wordt.

Deze discussie voelt een beetje als omgekeerde wereld. De Jonge doet een uitspraak en gaan we nu uitzoeken waar dat vandaan komt en of het klopt.

Ik vind het wat ver gaan om te spreken over een duidelijk daling bij wp11 bij 16-24 jaar. We kunnen wel kijken naar statistische significantie (staat in file 5.1.2e), maar lijkt me vooral van belang om nu te kijken naar relevantie.

Qua representativiteit op basis van demografie is WP11 beter om naar te kijken. Ik heb laatst onderstaand overzicht gemaakt waar je overigens de N uit kunt afleiden *. Deze tabel geeft denk ik duidelijk aan dat de groep 16-24 representatiever is bij wp11. Ter info stuur ik je in de bijlage ook de laatste versie van de onderzoeksverantwoording van 5.1.2e

5.1.2e zal ook later reageren.

Gr,

5.1.2e

		WP11 (ronde 8) (ongewogen)	WP3 (cohort (minimaal 2 keer deelname) bij ronde 10)
		N=4.976	45.741
Geslacht			
	man	48,5%	37,5%
	vrouw	51,5%	62,5%
leeftijd			
	16-24 jaar	11,4%	2,1%
	25-39 jaar	19,3%	15,7%
	40-54 jaar	25,4%	26,8%
	55-69 jaar	25,3%	35,3%
	70+	18,6%	20,1%
opleidingsniveau			
	laag	22,1%	11,5%
	midden	38,7%	27,0%
	hoog	39,1%	61,5%

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>

Sent: dinsdag 9 maart 2021 13:27

To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>

Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>

Subject: Re: Vraag VWS over duiding vaccinatiebereidheid vragenlijst en dashboard

Hoi allen,

de Jonge heeft gister tijdens het beantwoorden van een persvraag het volgende gezegd: '.. we hebben toch gezien dat de vaccinatiebereidheid toeneemt. 77 procent is dat gemiddeld genomen. Maar ik heb ook gezien dat het onder jongeren juist weer ietsje afneemt afgelopen tijd.'

Ik denk dat hij het hier dus over de cijfers op het dashboard zit. Dan zit hij er 1 procentpunt naast als het over het gemiddelde cijfer gaat, want dat is 76%.

Ik zie op het dashboard onder jongeren dat de vaccinatiebereidheid bij meting van 7 januari 63% was, op 28 januari 67% en de laatste meting op 18 feb dus 61%. Dus het schommelt een beetje. Of kunnen we hier echt stellen dat het om een daling gaat? Weet ook niet of dit statistisch significante verschillen zijn?

In ieder geval is deze daling niet te zien als we kijken naar de vragenlijstresultaten. En is de vaccinatiebereidheid onder die groep ongeveer 20 procentpunt hoger. En bij de data uit de vragenlijst is de groep 16-24 niet eens de groep nu met de laagste vaccinatiebereidheid. Zijn die verschillen te verklaren aan de hand van de verschillen in de steekproef? Bianca, denk je dat we een beter begrip hiervan kunnen krijgen door naar de absolute aantallen jongeren te kijken?

VWS wil dus weten of de uitspraak van Hugo de Jonge klopt en of we kijkend naar onze data kunnen zeggen dat er een stijgende lijn of dalende lijn te zien is (voor de jongste groep 16-24). En hoe we dit verschil in de data dus kunnen interpreteren?

Groet,

5.1.2e

From: 5.1.2e 5.1.2e
Sent: Tuesday, 9 March 2021 12:24:19
To: 5.1.2e 5.1.2e; 5.1.2e 5.1.2e
Cc: 5.1.2e 5.1.2e; 5.1.2e 5.1.2e
Subject: RE: Vraag VWS over duiding vaccinatiebereidheid vragenlijst en dashboard

Hoi 5.1.2e

Welke uitspraak van de Jonge wil VWS precies checken?

Ik zou naar de absolute aantallen jongeren kijken nog, bedenk ik me nu *. Trek vooral aan m'n jasje als ik dat vergeet.

In wp3 zitten naar verwachting sowieso meer brave hoogopgeleiden cohort jongeren. Ik cc 5.1.2e even.

Onderstaande info komt van de website. Hopelijk geeft dit een beetje houvast. Ik heb wat stukken gemarkeerd

WP3 klik op: [Over dit onderzoek | RIVM](#)

Bij WP11 kun je onderstaande tekst vinden waarin we ingaan op de verschillen tussen beide onderzoeken:

[Trendonderzoek dashboard coronavirus | RIVM](#)

Het driewekelijks trendonderzoek verschilt qua onderzoeksdesign- en doel van het grootschalig [onderzoek naar gedrag en welbevinden in coronatijd](#) dat het RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu elke zes weken houdt. Het trendonderzoek bekijkt in iedere regio van Nederland een representatieve groep en maakt daarmee vergelijking tussen regio's mogelijk.

Het grootschalig onderzoek volgt deelnemers over de tijd, kijkt naar veranderingen vanaf het begin van de coronacrisis, en leent zich door het meten van een veel breder scala aan factoren voor het verklaren van gedrag en gedragsveranderingen.

Grootschalig onderzoek naar gedrag en welbevinden in coronatijd WP3

Het grootschalig onderzoek heeft een longitudinaal design. Veranderingen over de tijd in onder meer gedrag, welbevinden en factoren die dit kunnen verklaren, worden gerapporteerd over mensen die aan meerdere meetrondes hebben deelgenomen. De deelnemers vormen een dynamisch cohort waarin in- en uitstroom op verschillende momenten plaatsvindt.

Het grootschalig onderzoek heeft een groot aantal deelnemers (tussen 45.000 en 65.000 per ronde). Deze zijn op demografische kenmerken niet geheel representatief voor de Nederlandse bevolking. De data – ook gezien de grote aantallen - geven wel een goede indicatie van hoe het met Nederland gaat en van de veranderingen in gedrag, welzijn en draagvlak over tijd. Door de grote aantallen en de bredere inhoudelijke opzet (o.a. vragen over welzijn, communicatie, vertrouwen in de overheid) zijn verdiepingsslagen goed mogelijk. Het longitudinale design stelt ons in staat zowel naar relaties te kijken tussen deelnemers als binnen deelnemers over tijd.

Trendonderzoek basismaatregelen WP11

De onderzoeksopzet van het trendonderzoek is een cross-sectioneel design met verschillende deelnemers op verschillende meetmomenten. Het bevat veel minder onderwerpen dan het grootschalig onderzoek en stelt ons dus ook niet in staat om binnen deelnemers over tijd naar veranderingen te kijken.

De kracht van dit trendonderzoek is representativiteit van het sample en een korte vragenlijst zodat metingen elkaar sneller op kunnen volgen (elke 3 weken). Om representatieve cijfers op te leveren (voor bijvoorbeeld de Nederlandse bevolking of de bevolking van een Veiligheidsregio) zou het qua design het meest wenselijk zijn elke ronde een steekproef te trekken uit de Basisregistratie Personen. Omdat dat in de praktijk niet haalbaar is, is ervoor gekozen om de steekproef te trekken uit het panel van Kantar (n=95.000).

De Kantar-panelleden zijn actief geworven uit NIPObase. Doordat respondenten alleen op uitnodiging panellid kunnen worden, is de selectiebias gering en kan er worden gestuurd op een goede spreiding naar achtergrondkenmerken.

De vragenlijst van het trendonderzoek is gebaseerd op de [basismaatregelen](#) die door het kabinet worden geadviseerd. Hierbij wordt zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van de items die sinds april de kern vormen van het vragenlijstonderzoek gedragsregels en welbevinden in coronatijd.

waarom-worden-de-resultaten-van-het-grootschalig-onderzoek-niet-gepresenteerd-op-het-dashboard?

Om een aantal redenen is er niet voor gekozen om cijfers uit het grootschalig onderzoek te presenteren op het [Coronadashboard](#). Ten eerste is de frequentie tussen de metingen lager (namelijk zes wekelijks). Ten tweede is de vragenlijst lang en onderhevig aan wijzigingen. Ten derde is het gekozen design, een dynamisch cohortonderzoek, met mogelijk selectieve uitval minder geschikt voor presentatie op het dashboard. Ten vierde, niet alle veiligheidsregio's hebben representatieve cijfers voorhanden wegens het ontbreken van een eigen regio panel.

Kortom, het doel van het grootschalig vragenlijst onderzoek is anders, namelijk longitudinaal en verklarend, waar voor het dashboard monitoring onder representatieve samples (op het niveau van Veiligheidsregio's) het doel is.

From: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>
Sent: dinsdag 9 maart 2021 12.03
To: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>
Cc: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e @rivm.nl>
Subject: Vraag VWS over duiding vaccinatiebereidheid vragenlijst en dashboard

Hoi 5.1.2e

5.1.2e gister hadden we het al even over het verschil tussen het vragenlijstonderzoek en het trendonderzoek. En ik heb hier weer een vraag omdat er in de vragenlijstresultaten en op het dashboard verschillen te zien zijn als het gaat om vaccinatiebereidheid (en dan met name onder de jongste leeftijdsgroepen).

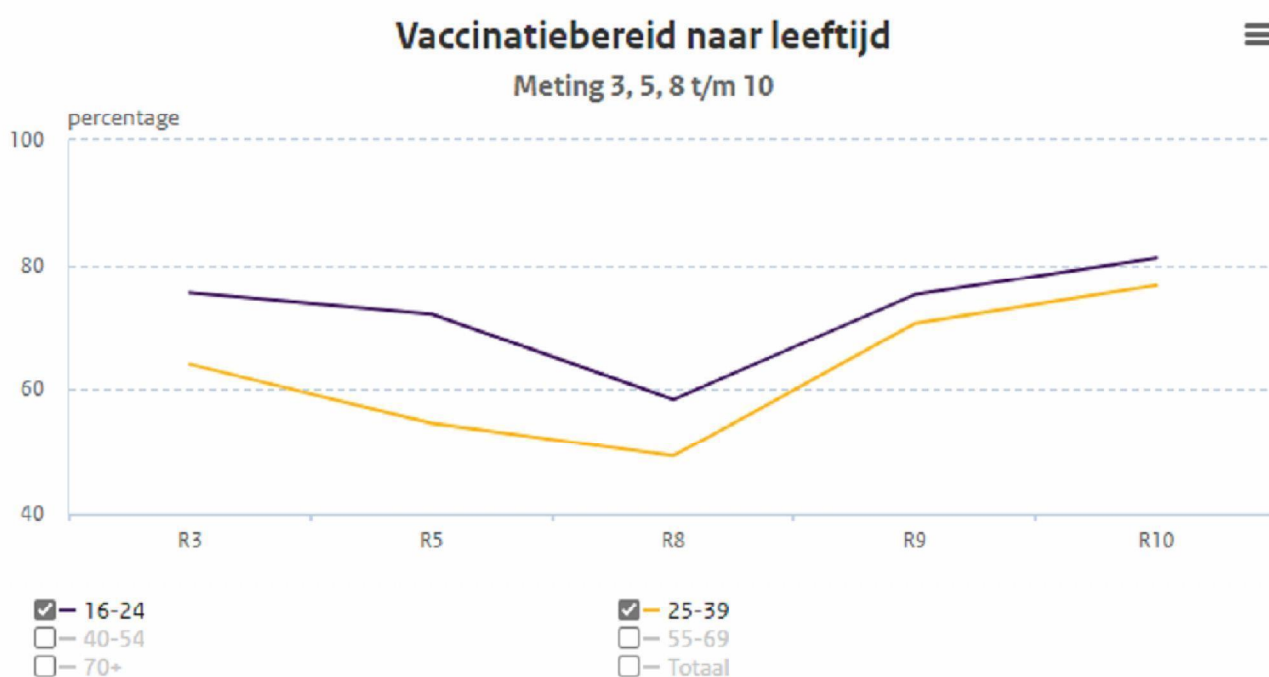
De Jonge heeft gister in de persconferentie iets gezegd over vaccinatiebereidheid onder jongeren en daarom willen ze bij VWS nagaan of dat klopt.

De laatste trendonderzoekmeting geeft een vaccinatiebereidheid aan van 61% voor 16-24 jaar, terwijl de vaccinatiebereidheid bij het vragenlijstonderzoek onder de zelfde leeftijdsgroep 81,2% is. Dat is best wel een verschil.

Daarnaast is er op het dashboard een dalende trend te zien en in de vragenlijstresultaten zien we juist een stijgende lijn. Zie hieronder. Bij VWS willen ze graag weten met welke cijfers ze het best kunnen werken. Want als je naar de vragenlijst kijkt dan is er een stijgende lijn en minder reden tot zorgen, maar als je naar het trendonderzoek kijkt is er een dalende lijn en de vragen ze zich af of ze hier iets mee moeten.

Kunnen jullie wat duiding geven? En ook nog ingaan op de verschillende steekproeven (ik denk dat jullie dat misschien nog scherper hebben dan ik)

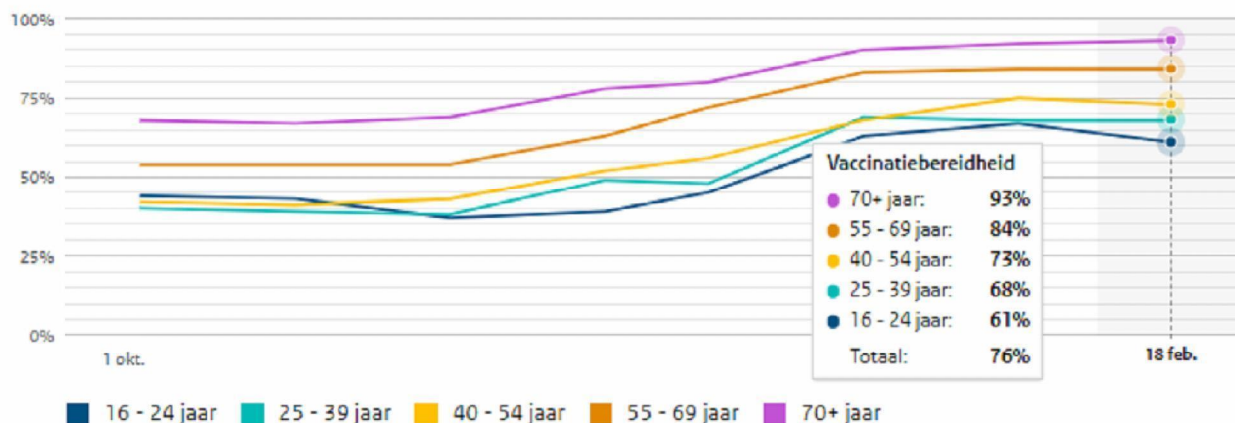

Vaccinatiebereidheid

Deze grafiek toont per leeftijdsgroep en in totaal hoeveel procent van de bevolking zelf een prik tegen corona wil hebben. De cijfers komen uit onderzoek waarin wordt gevraagd of mensen een prik willen krijgen. Het onderzoek wordt elke drie weken herhaald.

76%

Percentage van de Nederlandse bevolking dat zelf een prik tegen corona wil hebben

Waarde van dinsdag 2 maart · Bron: RIVM

Met vriendelijke groet,

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

Liaison Programmadirectie COVID-19 VWS

RIVM Centrum Gezondheid en Maatschappij | Corona Gedragsunit

Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven / Postbus 1 5.1.2e | 3720 BA Bilthoven

M +31 5.1.2e | E 5.1.2e@rivm.nl

RIVM De zorg voor morgen begint vandaag

